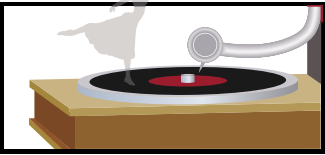

VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

Amorin nuolia

”Sydämeeni osuman sain, nuoli on amorin viinestä kai. Syvälle se upposi niin, aivan kuin jäädykseen iäksi kiin.”

Sydämeeni osuman sain on laulaja **Siiri Nordinin** (s. 1980) tunnetuksi tekemä käännösiskelmä kappaleesta Something’s Gotten Hold of My Heart, jonka brittimuusikot **Roger Cook** ja **Roger Greenaway** kirjoittivat 1960-luvun puolivälissä. Nordin levytti versionsa elokuussa 2003 ensi-iltansa saaneeseen nuorisoelekuvaan Helmiä ja sikoja, jota tähditti muun muassa **Mikko Leppilampi**. Hyväntahtoinen teinikomediala oli yleisömenestys ja se voitti seuraavana vuonna kaksi Jussi-palkintoa. Myös elokuvan soundtrack-albumi pärjasi mainiosti myyden kultalevyn verran lokakuussa 2003. Sydämeeni osuman sain soi sekini toistuvasti radiossa. Balladin suomenkielisestä sanoituksesta vastasi levyn tuottajana toiminut **Pauli Hanhineniemi**, joka muistetaan Kolmas Nainen -yhtyeestä.

Ukkometsot äänessä

”Maailma on täynnänsä taikaa. Uskon että meillä on aikaa. Olla näin, lähekkäin.” Nordinin tulkkinnan lisäksi klassikosta löytyy toinenkin suomenkielinen versio, johon tekstin laati suomirockin suurimies **Juice Leskinen**. Sydän syrjälään -nimisen laulun esittivät duettona **Pate Mustajärvi** ja **Sakari Kuosmanen** RAY:n raha-automaatteja varten vuonna 1995 julkaistulla singlellä. Vaikka miesten esitys oli herkkä ja tunteikas, se lienee tehty ainakin jossain määrin pilke silmäkulmassa. Kappale äänitettiin laulun teeman huomioiden varsin arkisissa tunnelmissa. Paten mukaan Kuosmanen ajoi Mersulla Kuopista Tampereen studioille ja lauloi osuutensa verityttelyssä ja puukengät jalassa. Paten ja Saken hermistely päättyi samana vuonna ilmestyneelle Mustajärven soololevylle Ikurin Turbiini.

Amerikan draamaa

Tunnetuimman tulkkinnan ikivihreästä esitti amerikkalainen **Gene Pitney** (1940-2006) vuonna 1967. Something’s Gotten Hold of My Heart nousi listahitiksi Englannissa, mutta ei menestynyt Yhdysvalloissa. Melodramaattisesta laulutyylistään tunnettu Pitney levytti kappaleen myöhemmin uudestaan 80-luvun pop-ikonin **Marc Almondin** kanssa. Amorin nuolet ovat sittemmin sinkoilleet ympäri maailmaa lukuisten artistien laulusta tekemisissä versioissa sekä suuren yleisön karaoketulkintoissa.

RIKU-MATTI AKKANEN

Ihastumisesta kertova ikivihreä on päätynt monen artistin ohjelmistoon.

KASVIMAAN KERTOMUKSIA

Pohjolan appelsiini

Sitten vasta räätikkä kasvaa, kun kuulee riihen äänen, sanottiin Pirkanmaalla. Räätikkä eli lanttu kasvaa kokoa vielä syysmyöhällä. Lanttu on syntynyt nauriin ja kaalin risteytymänä. Luononoikkua lienee noussut päivänvaloon Pohjolassa, kenties juuri Suomessa. Rapsi kuuluu lantun kanssa samaan lajiin. Pitkään lanttua pidettiin nauriin kanssa samana kasvina. Varhaisimmat maininnat lantusta ovat 1600-luvulta, mutta kasvia on viljelty paljon kauemmin. 1700-luvulla lanttu levisi Ruotsista Britanniaan ja muualle Keski-Eurooppaan. Lantun ruotsalainen alkuperä näkyy esimerkiksi sen englanninkielisessä nimessä swede, ruotsalainen. Saksalaisten syksyn 1916 perunasato epäonnistui ja saksalaisotilaat taistelivat lantun voimalla. Rintaman ruokalistaa talvella 1916-17 kuvattiin näin: ”Aamiaiseksi lanttusoppaa, lounaaksi lanttuleikettä, illalliseksi lantusta tehtyä kakkua.” Suomessa lanttua syödään vain pari kiloa henkeä kohti vuodessa. Myyntipiikki sattuu joululle, jolloin lanttualaatikat paistetaan joulupöytään. Myyntimäärät saattaisivat kasvaa, jos marketin vihannesosastolta saisi pienehköjä, hyväkuntoisia lanttuja. ”Pohjolan appelsiini” sisältää paljon C-vitamiinia eikä pitoisuus varastoinnin aikana isommin laske.

TOPI LINJAMA

Tervetuloa! Arja Kauko (vas.) ja Sari Laukkanen avasivat alkoholittoman lounaskahvilan lokakuun alussa Sysmän keskustaan.

Emäntien uusi elämä yrittäjinä

Sysmälaisemännät Sari Laukkanen ja Arja Kauko pistivät haalarit naulaan ja ryhtyivät yrittäjiksi. Konstailematonta kotiruokaa tarjoava lounaskahvila avasi ovensa loka-kuun alussa.

SYSMÄ (MT) Ensimmäiset asiakkaat kurkistelevat pitsiverhojen taakse aamulla kuuden nurkilla. Virallisesti Sohvin lounaskahvila avataan puoli seitsemän aamulla.

”Taksimiehet piipahtavat täällä jopa monta kertaa päivässä”, **Arja Kauko** kertoo. Ennätyspäivänä lounaalla on käynyt viitisenkymmentä asiakasta. Se on paljon, kun kahvilaan mahtuu kerralla 30 henkilöä eikä mökkilläisiä tähän aikaan vuodesta raitilla juuri liiku. ”Hyvää kotiruokaa”, kehuu pannukakkua hernesopan perään nauttiva **Henri Hutri**. Samaa mieltä on työkaveri **Jari Järvinen**. Miehet huoltavat ja korjaavat työkesken maatalouskoneita. Liikerakennus sijaitsee keskellä Sysmän keskustaa. Siinä oli ennenkin ruokabaari, jonka pitämisestä omistaja päätti luopua. Neuvottelut johtivat pian tilan vuokraamiseen uusille yrittäjille. Yrittäjät luottavat kotiruuan vetovoimaan. Muita kotiruokaa erikoistuneita lounaspaikkoja ei Kaukon mukaan lähetyvillä ole. ”Kaupassa jo sanottiin, että teillä on kuulemma hyvä lohi-keitto. Se tuntui kivalta”, **Sari Laukkanen** kertoo.

Keittiöhommat tuttuja Keittiöhommiin ei lähde kylmiltään. Lypsykarjatilain emäntä Arja Kauko on aiemmin työskennellyt ammattikokkina toisen palveluksessa. Vaikka tilalla eletään navettaiden tahtiin, emäntää ei navettaan ole juuri tarvittu. Emännän aamurytmiin on nyt tullut aikaistus. ”Ai että miestä on naurattanut, kun vaimo lähtee töihin ensimmäisenä ja hän jää.”

Jari Järvinen (vas.) ja Henri Hutri poikkesivat Sohvin lounaskahvilaan hernesopalle Kone-Heino Oy:n työmaalta.

Kuulumisia vaihtavat Sohvin pikkukammarissa Arja Kauko (vas.), Esko Iivonen, Kari Piitulainen, Kauko Nurminen, Hilka Iivonen ja Eevaliisa Salminen. Samaa tilaan kuuluu vaateputiikki.

Maajussien morsiamia Kummallakin emännällä on kaupunkilaistausta. Kauko rakastui nelikympipäisenä maajussiinsa ja muutti Lahdesta ”metsän keskelle”. Samoihin aikoihin Laukkanen löysi oman maajussinsa ja muutti Heinolasta Sysmään ravi-kortti ja pari hevosta mukanaan. ”Arja ja minä tutustuimme toisiimme tuoreina morsmaikuina kolmetoista vuotta sitten. Miehemme olivat ystäviä keskenään”, Laukkanen kertoo.

Kokit vaalivat mainettaan Kynnys lähteä lounaskahvilan pitäjiksi oli sikäli matala, ettei isoja investointeja tarvittu. Yrittäjät ostivat kalusteet ja muun irtaimiston, joka oli hyvässä kunnossa. Vuokra on yrittäjien mielestä kohtuullinen. Ruoka valmistetaan mahdollisimman pitkälle kotimaista raaka-aineista eikä puolivalmis-teista. Keittiövuoroa vaihdetaan viikoittain, jolloin toinen yrittä-jistä keskittyy asiakaspalveluun

Laukut ja mekot poikkeavat markettien valikoimista.

Tuoreita leivonnaisia on tarjolla myös keliakikoille.

ja leipomisiin. Kokit ovat selvästikin päättäneet vaalia ruuan mainetta. ”Annoksen pitää olla sen näköinen, että olisin itse valmis sen maksamaan. Ihminen syö myös silmillään”, Kauko toteaa. ”Asiakas on meidän palkanmaksajamme”, Laukkanen täydentää.

Ensin avattiin putiikki Yhtiökumppaneilla on jo ennestään yhteistä kokemusta yrittäjinä. Omaleimainen naistenvaateputiikki kahviloiheen avattiin maaliskuun alussa nimellä Sohvin pikkukammari. Tila vuokrattiin paikallisen Sokoksen sisäantuloalan viereltä. Kiinnostus putiikin perustamiseen heräsi, kun Kauko oli aikansa ihastellut vaatteita maahantuojan liikkeessä Lahdessa. ”Aloin miettiä, miten näin ihania vaatteita saataisiin Sysmään.” Kauko lähti omin päin pe-

rustamaan liikettä, mutta kysyi pian ystävänsä yhtiökumppaniksi. ”Vastasin ensin, että ei missään nimessä. Se oli niin yllättävä ajatus. Viikon päästä jo myönnyn”, Laukkanen kertoo. Putiikissa kävi viime kesänä kova kuhina. Satoja pellavamekkoja ja laukkuja myytiin niin lomalaisille kuin paikkakunnan asukkailekin. Antiikkipöydät, -tuolit ja tuoreet leivonnaiset tuovat tunnelmaa putiikin pikkukahvilaan. ”Tänne tulee hyvällä mielellä ja vielä paremmalla lähtee. Minähän en joka paikkaan pyörätuolilla edes pääse”, ystävänsä kanssa kahvilaan poikennut **Esko Iivonen** kehuu. ”Ilokseni yrittäjät palvelevat täällä myös keliakikoilla”, **Kauko Nurminen** toteaa.

”Itseään pitää kuunnella” Yrittäjät haluavat innostaa maaseudun naisia itselleen mieluisaan yritystoimintaan. Laukkanen tosin myöntää, että ajankäyttöä tuli alussa arvioitua hiukan optimistisesti. ”Nyt tuntuu siltä, että tunteja voisi olla vuorokaudessa pikkuisen enemmän.” ”Itseään pitää välillä kuunnella”, Kauko sanoo. ”Ja tehdä sitä mitä haluaa”, Laukkanen täydentää. Maalla on usein pitkä matka ihmisten ilmoille eikä kaikilla ole tarvetta etsiä uutta tekemistä. Elämäntilanne voi kuitenkin muuttua, kuten viisikymppisillä yrittäjillä. Kummankin perheen iltatähdet ovat jo kymmenvuotiaita, Laukkanen kertoo. ”Kannattaa tehdä sitä mikä tuntuu omalta eikä ajatella mitä muut sanovat. Kotiin pääsee kyllä takaisin, jos epäonnistuu.”

TARJA HALLA